

**UCHWAŁA NR XI/80/2011
RADY POWIATU RAWSKIEGO W RAWIE MAZOWIECKIEJ**

z dnia 16 grudnia 2011 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Rawskim na lata 2012 - 2017

Na podstawie art. 12 pkt. 4 i 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z 2002r. Nr 23, poz.220, Nr 62, poz.558, Nr 113, poz.984, Nr 153, poz.1271, Nr 200,poz.1688 i Nr 214, poz.1806, z 2003r. Nr 162, poz. 1568 z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 167,poz. 1759, z 2007 r. Nr 173, poz.1218, z 2008r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92,poz.753,Nr 157,poz. 1241, z 2010r. Nr 28,poz. 142 i 146,Nr 40 poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011r. Nr 21 poz. 113) i art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, Dz. U. z 2009 r., Nr 206, poz. 1589; Dz. U. z 2010 r., Nr 28, poz. 146; Nr 125, poz. 842) Rada Powiatu Rawskiego uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Rawskim na lata 2012 - 2017 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Rawskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2012 roku.

Przewodnicząca Rady Powiatu
Rawskiego

Maria Charązka

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

W związku z tym został opracowany Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Rawskim na lata 2012-2017.

Załącznik do Uchwały Nr XI/80/2011
Rady Powiatu Rawskiego w Rawie Mazowieckiej
z dnia 16 grudnia 2011 r.

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE RAWSKIM
NA LATA 2012 – 2017**

Spis treści:

WSTĘP

I. PRZEMOC – CHARAKTERYSTYKA

II. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE RAWSKIM

III. CELE PROGRAMU

IV. KOORDYNACJA PROGRAMU I PODMIOTY REALIZUJĄCE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

V. HARMONOGRAM PROGRAMU

VI. PRZEWDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska. Jednak jego skala, która w pełni zaczyna dopiero docierać do szerokiej społeczności m. in. poprzez media, wymaga szerszego podejścia do tematu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uwzględnienia tej kwestii w polityce społecznej powiatu. W preambule ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010r., Nr 125, poz. 842) uznano: „że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”. Wymieniona powyżej ustawa nakłada na powiat obowiązek opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb. Wdrożenie w życie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie.

Podstawę prawną programu stanowią:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U z dnia 20.09.2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.).
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
4. Rozporządzenie z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U z 2011 r. Nr 24 poz. 128).
5. Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 dla Powiatu Rawskiego.
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1231 ze zm.).

Zasadniczym celem programu, do którego osiągnięcia ma służyć realizacja zadań zaplanowanych w programie, jest ograniczenie problemu i skali skutków przemocy domowej. Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez

wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Rozdział 1. PRZEMOC – CHARAKTERYSTYKA

Przemoc w rodzinie – pod pojęciem przemocy w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Cechy przemocy domowej to:

- intencjonalność, co oznacza iż jest celowym, zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę nad ofiarą i jej całkowite podporządkowanie; naruszanie praw i dobra osobistego członka rodziny,
- wykorzystywanie przewagi, siły, naruszanie podstawowych praw człowieka: prawa do nietykalności fizycznej, godności, szacunku. Przewaga ta może odnosić się do dominacji fizycznej lub wszelkiej innej np. psychologicznej, ekonomicznej,
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody osłabiając jej zdolność do samoobrony, naraża na nieustanne zagrożenie zdrowia i bezpieczeństwa, a tym samym na życie w ciągłym lęku i destabilizacji. To z kolei jest przyczyną osłabienia mechanizmów obronnych, które w znacznym stopniu utrudnia wyjście z niszczącej sytuacji.

Zjawisko przemocy domowej, ze względu na sposób w jaki demonstrowane są zachowania przemocowe oraz obszar funkcjonowania ofiary, w obrębie którego dokonuje się przemoc może przybierać różne formy:

- przemoc fizyczna polega na używaniu fizycznej siły w celu wymuszenia określonego postępowania (lub ukarania za złamanie reguł ustalonych przez sprawcę), wywołania lęku; odprowadzenia własnych, trudnych emocji (gniew, frustracja, niezadowolenie),
- przemoc seksualna polega na wymuszaniu niechcianych i nieakceptowanych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,
- przemoc psychiczna to bardzo szerokie spektrum działań i zachowań uruchamianych przez sprawcę celowo, nakierowanych na zmianę przekonań, nastawienia czy światopoglądu a także zmianę potrzeb, ocen, uczuć, postaw ofiary tak, by osoba manipulowana działała zgodnie z oczekiwaniami sprawcy, pod jego pełną kontrolą. Tego typu przemoc koncentruje się na uzyskaniu psychologicznej dominacji nad ofiarą;
- przemoc ekonomiczna to działania zmierzające do całkowitej finansowej zależności ofiary od sprawcy.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest jednym z najbardziej destruktywnych zjawisk mogących zaburzyć dobrostan rodziny. Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko osobę, która przemocy doznaje oraz osobę stosującą przemoc ale również osoby, które są świadkami przemocy (bardzo często są to dzieci), a także bliższa i dalsza rodzina.

Rozdział 2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE RAWSKIM

Opis zjawiska przemocy w Powiecie Rawskim na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za okres 2008 - 2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Osoby doznające przemocy zgłaszające się do PCPR	37	34	22
Liczba spotkań z psychologiem w trybie ambulatoryjnym	66	53	35
Liczba osób stosujących przemoc zgłaszających się do PCPR	6	4	1
Liczba spotkań z psychologiem osób stosujących przemoc	7	6	1
Liczba osób doznających przemocy, którym udzielono pomocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej	6	11	13
Liczba spotkań psychologa z osobami zamieszkującymi OIK	28	30	107

Osoby stosujące przemoc, których bliscy przebywali w Ośrodku	2	4	5
Liczba rozmów z osobami stosującymi przemoc, których bliscy przebywali w Ośrodku	7	2	3

Współpraca różnych instytucji i organizacji umożliwiła podjęcie działań zmierzających do wsparcia i pomocy ofiarom przemocy domowej. Niepokojący wydaje się wzrost liczby osób, które na skutek poczucia zagrożenia ze strony partnera (często jest to „gorąca” przemoc fizyczna) muszą opuścić swój dom i korzystać z miejsc hostelowych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Wzrasta liczba osób zmuszonych do opuszczenia własnego mieszkania w związku z czym zachodzi konieczność zwiększenia powierzchni użytkowej hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej o jedno pomieszczenie.

Skala przemocy, jej zasięg oraz dolegliwości społeczne decydują o tym, jaki powinien być system przeciwdziałania przemocy domowej. Na terenie naszego powiatu podejmowane są działania wspierające ofiary przemocy i zapobiegające jej powstawaniu. Zgodnie ze swymi kompetencjami na terenie Powiatu Rawskiego działania dotyczące przemocy w rodzinie podejmowane są także przez ośrodki pomocy społecznej. Są to między innymi:

- pomoc w formie pracy socjalnej i porad,
- prowadzenie procedury „Niebieska Karta”,
- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
- udzielenie informacji o przysługujących prawach i uprawnieniach,
- kierowanie do specjalistycznych instytucji pomagających ofiarom przemocy (ośrodka interwencji kryzysowej) oraz wskazanie miejsc oferujących schronienie,
- udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej,
- współpraca z innymi instytucjami i organizacjami.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych. W kilku gminach naszego powiatu takie zespoły już funkcjonują.

Zespół interdyscyplinarny to grupa specjalistów podejmująca się współpracy, celem udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie. Działania zespołu skierowane są do rodzin znajdujących się w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane są na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie. Celem istnienia zespołu interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.

Rozdział 3. CELE PROGRAMU

Cel ogólny:

Skuteczne przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie

Cel szczegółowy:

1. Pełna i powtarzająca się diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Rawskim:

- 1) zbieranie szczegółowych informacji na temat rozmiaru i skali zjawiska przemocy w Powiecie Rawskim;
- 2) coroczna aktualizacja informacji na temat miejsc gdzie osoby doznające i stosujące przemoc mogą uzyskać pomoc na terenie Powiatu Rawskiego;
- 3) opracowanie informatora/ulotek aktualizowanego w przypadku zaistnienia zmian.

Cel szczegółowy:

2. Zwiększenie wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez nagłośnienie problemu i kampanie medialną:

- 1) Kampanie medialne związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- 2) Promowanie zdrowego stylu życia.

Cel szczegółowy:

3. Zwiększenie kompetencji służb i instytucji społecznych zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie:

1) szkolenia dotyczące przemocy w rodzinie dla następujących grup pracowników:

- policji,
- służby zdrowia,
- służb społecznych,
- nauczycieli i pedagogów szkolnych,
- wymiaru sprawiedliwości,
- osób duchownych.

Cel szczegółowy:

4. Pomoc osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie:

- 1) poprawienie przepływu informacji na temat możliwości pomocy osobom doznającym zjawiska przemocy w rodzinie we wszystkich instytucjach zajmujących się tym zjawiskiem;
- 2) wyznaczenie jednej osoby zajmującej się pomocą osobom doznającym przemocy w każdej gminie;
- 3) stworzenie przy PCPR poradnictwa specjalistycznego dla osób doznających przemocy na terenie Powiatu Rawskiego;
- 4) poprawienie warunków lokalowych i pomocowych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej na terenie Powiatu Rawskiego;
- 5) pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) stworzenie lokalnego informatora dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy:

5. Pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie:

- 1) opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Rozdział 4.

KOORDYNACJA PROGRAMU I PODMIOTY REALIZUJĄCE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Rawskiego
3. Komenda Powiatowa Policji
4. Sąd
5. Prokuratura
6. Miejskie i Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rozdział 5.

HARMONOGRAM PROGRAMU

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany w latach: 2012– 2017.

Harmonogram w latach 2012 – 2017

Cel/zadanie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016r.	2017 r.
Cel szczegółowy 1: Pełna i powtarzająca się diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Rawskim	+	+	+	+	+	+
Cel szczegółowy 2: Zwiększenie wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez nagłośnienie problemu i kampanie medialną.		+		+		+
Cel szczegółowy 3: Zwiększenie kompetencji służb i instytucji społecznych zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.	+		+		+	
Cel szczegółowy 4: Pomoc osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie.	+	+	+	+	+	+

Cel szczegółowy 5: Pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie.	Przez cały czas w miarę możliwości stworzenia programu korekcyjno-edukacyjnego.
--	---

Harmonogram realizacji programu w ujęciu rocznym

Cel/Zadania	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Cel szczegółowy 1: Pełna i powtarzająca się diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Rawskim												
Zbieranie szczegółowych informacji na temat rozmiaru i skali zjawiska przemocy w Powiecie Rawskim	+	+	+									
Coroczna aktualizacja informacji na temat miejsc gdzie osoby doznające i stosujące przemoc mogą uzyskać pomoc na terenie Powiatu Rawskiego				+	+	+						
Z uzyskanych informacji utworzenie informatora/ulotek aktualizowanego w przypadku zaistnienia zmian										+	+	
Cel szczegółowy 2: Zwiększenie wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez nagłośnienie problemu i kampanie medialną.												
Kampanie medialne związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Promowanie zdrowego stylu życia	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel szczegółowy 3: Zwiększenie kompetencji służb i instytucji społecznych zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.												
Szkolenia dotyczące przemocy w rodzinie dla pracowników różnych instytucji zajmujących się przemocą.		+	+	+	+					+	+	+
Cel szczegółowy 4: Pomoc osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie.												
Poprawienie przepływu informacji na temat możliwości pomocy osobom doznającym zjawiska przemocy w rodzinie we wszystkich instytucjach zajmujących się tym zjawiskiem.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wyznaczenie jednej osoby zajmującej się pomocą osobom doznających przemocy w każdej gminie	Działanie jednorazowe											
Stworzenie przy PCPR poradnictwa specjalistycznego dla osób doznających przemocy na terenie Powiatu Rawskiego	Działanie jednorazowe											
Poprawienie warunków lokalowych i pomocowych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej na terenie Powiatu Rawskiego	Działanie jednorazowe											
Stworzenie lokalnego informatora dla osób doznających przemocy w rodzinie.										+	+	+
Cel szczegółowy 5: Pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie.												
Opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Rozdział 6.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowanie w sprawy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Podniesienie świadomości społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
4. Zwiększenie liczby osób profesjonalnie pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie oraz podnoszenie ich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach.
5. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
6. Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.

Rozdział 7.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Łódzki Urząd Wojewódzki, środki własne Powiatu, środki gmin oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z różnych programów (krajowych, unijnych).